<u>ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</u>

- Τι αφορά ο όρος *περιγραφή*; Τι μπορεί να είναι *αντικείμενο περιγραφής* – Είδη περιγραφής:

  Με τον όρο περιγραφή, εννοούμε την **αναπαράσταση**, μέσα από το *λόγο* (και όχι π.χ. τη ζωγραφική). Η περιγραφή μπορεί να αφορά κυρίως:

  - **χώρο** / **τοπίο**

  - **αντικείμενο** (π.χ. ηλεκτρική συσκευή, έπιπλο, έργο τέχνης)

  - **πρόσωπο** (περιγραφή του εξωτερικού παρουσιαστικού: ύψος, χρώμα μαλλιών, ματιών, σχήμα προσώπου κλπ., περιγραφή του χαρακτήρα ενός ανθρώπου)

  Ωστόσο, η περιγραφή μπορεί να αναφέρεται και σε κάποιο συμβάν, γεγονός ή περιστατικό, σε κάποιο φυσικό ή καιρικό φαινόμενο (π.χ σεισμός, καταιγίδα, έκλειψη ηλίου) ακόμα και σε κάποιο συναίσθημα (π.χ. απογοήτευση από μια αποτυχία).

- Ποιος είναι ο *γενικός σκοπός* της περιγραφής και ποιοι οι *επιμέρους στόχοι*;

  Στόχος της περιγραφής είναι να παραθέσει όλα τα γνωρίσματα του στοιχείου το οποίο περιγράφεται, όλα εκείνα που είναι *απαραίτητα* για να μπορέσει κάποιος να σχηματίσει μια πλήρη και σαφή εικόνα / άποψη για το στοιχείο αυτό. Ποιοι μπορεί να είναι οι *ειδικότεροι στόχοι* μιας περιγραφής;

  Πέρα όμως από το γενικότερο αυτό σκοπό, η περιγραφή μπορεί, κατά περίπτωση, να αποσκοπεί:

  - στην **απλή ψυχαγωγία** (π.χ. η λογοτεχνική περιγραφή)

  - στην **κάλυψη πρακτικών αναγκών της καθημερινότητας** (π.χ. η περιγραφή κάποιου εμπορικού προϊόντος σε διαφημιστικό φυλλάδιο, η περιγραφή του τρόπου λειτουργίας μιας ηλεκτρικής οικιακής συσκευής στις σχετικές οδηγίες χρήσεως)

  - στη **μετάδοση γνώσεων** (η περιγραφή κάποιου πειράματος στα σχολικά βιβλία, η περιγραφή ενός αρχαιολογικού ευρήματος σε επιστημονικά περιοδικά).

- Η περιγραφή ως *είδος κειμένου*:

  Η περιγραφή συνδέεται κυρίως με την έννοια του **<u>ΧΩΡΟΥ</u>** (και όχι π.χ. τόσο με έννοιες όπως ο χρόνος ή η αιτία και το αποτέλεσμα). Το σημείο περιγραφής μπορεί να είναι

σταθερό· άλλοτε πάλι ο συγγραφέας κινείται μέσα στο χώρο, δίνοντας έτσι περιγραφή από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Μία περιγραφή **ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό**, από γενικές εικόνες σε λεπτομέρειες. Πιο συγκεκριμένα, η περιγραφή δίνει στοιχεία όπως:

α. **το είδος του αντικειμένου** (πιο είναι το περιγραφόμενο αντικείμενο, τι αφορά η περιγραφή)

β. **οι ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά του αντικειμένου** (πού βρίσκεται το αντικείμενο αυτό / πού το συναντάμε συνήθως, πώς είναι κατασκευασμένο – οργανωμένο, ποιες είναι οι βασικές του ιδιότητες (όπως μεγεθος, χρώμα, σχήμα), ποια είναι η λετουργία του, η χρήση του, η προσφορά του).

Έπειτα, ακολουθούν **οι επιμέρους λεπτομέρειες** που ιεραρχούνται και οργανώνονται από τον πομπό· κάποιες φορές άλλες από αυτές τονίζονται ενώ άλλες αποσιωπούνται.

- Η *γλώσσα* της περιγραφής:

Η γλώσσα της περιγραφής **ποικίλει από το απλό, καθημερινό ύφος έως το πιο επίσημο και επιτηδευμένο**, ανάλογα με:

α. **το είδος του κειμένου** (π.χ. πολλά επίθετα και σχήματα λόγου σε μια περιγραφή τοπίου σε λογοτεχνικό βιβλίο σε αντίθεση με την περιγραφή σε ένα μετεωρολογικό δελτίο που χαρακτηρίζεται από λιτότητα και κυριολεξία)

β. **το σκοπό της περιγραφής** (π.χ. η λογοτεχνική περιγραφή κάποιου τοπίου απλά για ψυχαγωγία σε αντίθεση με την περιγραφή κάποιου τόπου σε έναν τουριστικό οδηγό με σκοπό την πληροφόρηση των ταξιδιωτών και την πρόκληση του ενδιαφέροντος των τουριστών)

γ. **το κοινό στο οποίο αυτή απευθύνεται** (π.χ. η περιγραφή κάποιου αρχαιολογικού ευρήματος σε ένα σχολικό βιβλίο Ιστορίας σε αντίθεση με την περιγραφή του ίδιου αρχαιολογικού ευρήματος σε κάποιο εξειδικευμένο επιστημονικό περιοδικό που απευθύνεται σε Αρχαιολόγους και Ιστορικούς)

δ. **την οπτική γωνία του πομπού**, εάν δηλαδή αυτός που περιγράφει κάτι αποφεύγει να δηλώσει την προσωπική του άποψη και στάση απέναντι σε αυτό (*αντικειμενική περιγραφή*) ή αντίθετα επιδιώκει να καταγράψει τα δικά του συναισθήματα, διατυπώνοντας προσωπικές

εκτιμήσεις και σχόλια (*υποκειμενική περιγραφή*).

Η γλώσσα της περιγραφής χαρακτηρίζεται:

α. από **σαφήνεια και ακρίβεια**, έτσι ώστε να είναι πλήρως κατανοητό στο δέκτη αυτό το οποίο περιγράφεται από τον πομπό

β. από **ζωντάνια και παραστατικότητα**, χαρακτηριστικό που επιτυγχάνεται μέσα από τη χρήση επιθέτων που φανερώνουν ιδιότητες όπως χρώμα, μέγεθος, ποσότητα, ποιότητα, κατάσταση· επομένως, γίνεται φανερό ότι η χρήση επιθέτων δεν έχει απλώς διακοσμητικό ρόλο αλλά δίνει ουσιαστικές πληροφορίες στον αναγνώστη

γ. από διάρκεια και μονιμότητα, κάτι που δηλώνεται με τη χρήση ρηματικών τύπων σε χρόνο ενεστώτα.

Βασικά στοιχεία περιγραφής ενός χώρου / τόπου / τοπίου.

Όταν περιγράφουμε ένα χώρο, κάποιο τόπο ή ένα τοπίο, μπορούμε στο κείμενό μας να κάνουμε αναφορά σε στοιχεία όπως:

1. **ποιος** είναι ο τόπος

2. **πού** ακριβώς βρίσκεται

3. **πότε, πώς** και **γιατί** τον επισκεφθήκαμε

4. ποια είναι **η γενική εντύπωση** που προκαλεί αυτός ο τόπος όταν τον πρωτοβλέπει κανείς ή όταν τον επισκέπτεται για πρώτη φορά

5. η **περιγραφή** του τόπου αυτού **με λεπτομέρειες**

6. **τι κάναμε** στον τόπο αυτό και τι μπορεί κάποιος να κάνει γενικά εκεί / ποιες είναι οι δυνατότητες, οι δραστηριότητες που προσφέρει ο τόπος αυτός στους επισκέπτες του (π.χ. περιπλάνηση σε ωραίες διαδρομές μέσα στη φύση, επίσκεψη σε μέρη αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, γνώσεις και εμπειρίες, διασκέδαση και ψυχαγωγία)

7. **κάποιο περιστατικό** που σχετίζεται με τον τόπο αυτό (κάποια παράδοση του τόπου, κάποιο συμβάν, μια απροσδόκητη συνάντηση, μια περίεργη ανακάλυψη, μια περιπέτεια που ζήσαμε εκεί)

8. **οι σκέψεις και τα συναισθήματα** που μας προκαλεί ο τόπος αυτός (ευχαρίστηση, ενθουσιασμός, νοσταλγία, περηφάνια, συγκίνηση, πλήξη, απογοήτευση, πίκρα, φόβος, ανασφάλεια, ανησυχία)